

VAN ARAB NAAR CODEX

Aankoop en gebruik van collectieve beschermingsmiddelen

Met het recent gepubliceerde KB van 30 augustus 2013 tot vaststelling van algemene bepalingen betreffende de keuze en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen, is een eind gekomen aan art. 54quater van het ARAB. Het begrip “collectieve beschermingsmiddelen” heeft eindelijk z’n plekje gevonden in de Codex. Maar wat moet u hierover nu eigenlijk weten?

Een CBM moet effectief zijn zonder een nieuw risico te vormen

Wat vliegt de tijd! Meer dan 20 jaar geleden werd de aanzet gegeven om tot een andere aanpak in de veiligheidsregelgeving te komen. De steriele benadering van het ARAB, een set punctuele en strikte regels, maakte plaats voor breed en algemeen geformuleerde doelstellingen. De wetgever gaf het op om een zeer gedetailleerde wetgeving op te stellen. Het initiatief voor een veiligheidsbeleid lag vanaf nu bij de werkgever, die het beleid meer aan zijn organisatie kon aanpassen. Begrippen als “dynamisch risicobeheersingssysteem”, “minimumeisen” en “risicoanalyse” kwamen centraal te staan.

Onder impuls van Europa werden gaandeweg heel wat van de strikte regels uit het ARAB vervangen door nieuwe artikelen die werden opgenomen in de Welzijnswet en zijn uitvoeringsbesluiten (KB’s). Het geheel is gebundeld in de Codex op het Welzijn op het werk.

ARAB, art. 54quater

Artikel 54quater van het ARAB (het voorkomingsbeleid) kende een eerste wijziging toen de aankoopprocedure voor machines, installaties en gemechaniseerd gereedschap opgenomen werd in het KB van 12/08/1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen.

Meer dan 10 jaar later werd een tweede deel van het artikel opgeheven door het KB van 13/06/2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM’s). Nu verdwijnt ook het laatste restje van het artikel uit 1975. De overblijvende bepalingen zijn immers door het KB van 30/08/2013 overgeheveld naar de Codex. In Titel VII Collectieve en individuele bescherming, vinden we een nieuw hoofdstuk “Collectieve beschermingsmiddelen” (CBM’s). De bepalingen zijn verduidelijkt. De structuur van het KB ligt in de lijn van de huidige aanpak en is zeer analoog met de structuur van de KB’s over gebruik van PBM’s en arbeidsmiddelen.

Wat staat er nu zoal in dit nieuwe KB? Onze preventiedienst zocht het voor u uit!

Toepassingsgebied en definitie: (art. 1 – art. 3)

Het besluit is van toepassing op werkgevers en werknemers, en op daarmee gelijk gestelde personen, zoals bedoeld in artikel 2, §1 van de Welzijnswet.

Een CBM wordt gedefinieerd als elke beschermingsuitrusting die tot doel heeft de werknemer te beschermen tegen één of meerdere gevaren die zijn veiligheid of gezondheid op het werk kunnen in het gedrang brengen, evenals alle

aanvullingen of accessoires die hiertoe bestemd zijn, en die gelijktijdig de volgende kenmerken vertonen:

1. zo ontworpen en geïnstalleerd dat ze zo rechtstreeks mogelijk inwerken op de oorzaak van het risico, zodat dit risico maximaal wordt beperkt;
2. bestemd om, voorafgaand aan de uitvoering van het werk, te worden geïnstalleerd;
3. van die aard dat de werknemer niet actief moet tussenkomen om zijn veiligheid en gezondheid op het werk te verzekeren.

Noteer ook dat de CBM's waarover we spreken geen onderdeel mogen vormen van een arbeidsmiddel. CBM's die onderdeel zijn van een arbeidsmiddel, vallen onder de regelgeving betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen.

Maak rechtstreeks contact met bewegende of scherpe delen onmogelijk

Risicoanalyse en activiteiten: (art. 6 – art. 11)

Op basis van de algemene beginselen opgenomen in artikel 5 van de Welzijnswet, zal de werkgever de gevaren moeten identificeren en proberen deze uit te schakelen door het nemen van technische of organisatorische maatregelen. Pas als dit niet kan, mag er worden gekozen voor het gebruik van CBM's om het risico te reduceren. De keuze van het meest geschikte CBM om de werknemers te beschermen tegen een bepaald risico, is op zijn beurt gestaafd op een risicoanalyse waarbij rekening moet worden gehouden met de KB's opgenomen in **Bijlage I** van het besluit.

In **Bijlage II** wordt opgelijst voor welke activiteiten en arbeidsomstandigheden CBM's ter beschikking moeten worden gesteld. Het gaat voornamelijk over werken op hoogte. Hierin vinden we de opgeheven ARAB-bepalingen betreffende de te nemen preventiemaatregelen voor de bescherming van de werknemers tegen een val van meer dan 2 m. De bijlage verwijst naar art. 6 §5 van het KB van 31/08/2005 m.b.t. tijdelijke werkzaamheden op hoogte. Dit

artikel gaat over de keuze van de toegangsmiddelen tot de werkpost op hoogte. Eigenlijk gaat het om art. 6 §4 (aanbrengen van beveiligingsmiddelen om vallen te voorkomen).

Aankoopprocedure (3-groenelichtenprocedure): (art. 12 – art. 14)

Zoals voor arbeidsmiddelen, installaties, PBM's, ... moet voor iedere aankoop een bestelbon worden opgemaakt waarin de vigerende wettelijke bepalingen en de eventueel aanvullende eisen (resultaten van de risicoanalyse, regels van goed vakmanschap, ...) worden opgenomen. Eens dit gebeurd is, wordt de bestelbon door de preventieadviseur ondertekend.

Bij de levering moet de leverancier een document overmaken waarin hij verklaart dat het geleverde CBM voldoet aan alle eisen opgenomen op de bestelbon.

Alvorens het CBM mag worden gebruikt, moet een indienststellingsverslag worden opgemaakt door de Interne Dienst PBW.

Het geleverde CBM moet ook vergezeld zijn van een **instructienota** voor installatie, gebruik, onderhoud en controle (art. 12, 5°).

Plaatsing en gebruik van een CBM: (art. 16 – art. 17) Onderhoud en controle: (art. 21)

De werkgever moet de nodige maatregelen treffen opdat het CBM wordt geplaatst zoals voorzien in de instructienota. Indien de veiligheid afhangt van de wijze van installatie, moet de werkgever het CBM daarenboven laten **controleren vóór ingebruikname**. Na een montage op een andere locatie moet deze controle opnieuw gebeuren.

Naast de hierboven aangehaalde controle vóór ingebruikname, voorziet het besluit ook in een **periodiek onderhoud** en een **periodieke controle** conform de instructienota. Dit moet ervoor zorgen dat het CBM tijdens de gehele gebruiksduur blijft voldoen aan de toepasselijke bepalingen. De controles worden uitgevoerd door een deskundige persoon (intern of extern) na uitzonderlijke gebeurtenissen (transformatie, ongevallen, natuurverschijnselen, lange periode van buitengebruikstelling). De bevindingen en de controles moeten worden vastgelegd in een schriftelijk verslag.

De CBM's die onderworpen zijn aan de wettelijke keuringen door een EDTC, worden uiteraard verder gekeurd en tussendoor gecontroleerd.

De werkgever zorgt eveneens voor het juiste gebruik, voor het juiste doel en waakt erover dat het CBM niet wordt uitgeschakeld (art. 20), verplaatst, veranderd of beschadigd.

Graag verwijzen wij ook naar:

- art. 6, 3° van de Welzijnswet: hierin wordt duidelijk bepaald dat de werknemers de veiligheidsvoorzieningen (CBM's) niet willekeurig mogen uitschakelen;

- art. 13, 3° van het KB van 27/03/1998 betreffende het Welzijnsbeleid: de hiërarchie moet een effectieve controle uitoefenen op o.a. CBM's;
- art. 13, 6°: de hiërarchie wordt verplicht om de gegeven instructies te doen naleven.

Opleiding en informatie: (art. 22)

Om uiteindelijk op een juiste wijze te kunnen omgaan met de gebruikte CBM's, stelt de werkgever schriftelijke informatie en instructies betreffende het gebruik ter beschikking. De minimale inhoud wordt bepaald in art. 22, §1 van het besluit. Deze informatie en instructies moeten voor de betrokken werknemer begrijpelijk zijn en worden – zo nodig – aangevuld door de preventieadviseur en de arbeidsgeneesheer. Ze worden voor gezien ondertekend door de preventieadviseur.

Verbied het uitschakelen van CBM's

Let op! Een CBM, hoe efficiënt ook, is enkel doeltreffend als het effectief door de werknemer wordt gebruikt. De rol van toezicht van de hiërarchische lijn op het verplichte gebruik van CBM's is dus van enorm groot belang. Het niet naleven van deze verplichting door de hiërarchische lijn is strafbaar.

Slotbepalingen:

Opgeheven bepalingen (ARAB)	Nieuwe bepalingen (Codex Titel VII)
Art. 54 ^{quater}	Art. 12, art. 13 en art. 14
Art. 434.7.1 – 434.7.5	
Art. 434.8.1 – 434.8.2	Bijlage II van het KB
Art. 434.9.1 – 434.9.4	

Het is ondertussen alom gekend dat CBM's voorrang hebben op PBM's wanneer de risico's niet uitgeschakeld kunnen worden of niet voldoende beperkt kunnen worden aan de bron (maatregelen, methodes of procedés op het gebied van arbeidsorganisatie).